

Försvarsindustrin och Sveriges ambitioner i den Indopacifiska regionen

Politea

Försvarsindustrin och Sveriges ambitioner i den Indopacifiska regionen

Exekutiv sammanfattning	3
Introduktion	4
Varför - svenska intressen i den Indopacifiska regionen	5
Vad – försvarsindustrins roll och värde för svenska intressen	7
Hur – partnerskap och plattformar för svenskt inflytande	11
Referenser	15

Om rapporten

Denna rapport är framtagen för SAAB AB. Rapporten baseras på intervjuer med svenska och utländska experter, förstahandsmaterial i form av strategidokument samt litteratur om försvarsindustriella förutsättningar i den Indopacifiska regionen.

Om Politea

Politea är ett analysföretag som fokuserar på internationell politisk risk, strategi och framtid. Med forskning, foresight och strategiutveckling hjälper Politea företag och myndigheter att navigera i en alltmer turbulent miljö.

Om författaren

Björn Fägersten är grundare och VD för Politea. Han har arbetat vid Lunds universitet, Harvard Kennedy School of Government och Utrikespolitiska institutet som Europachef. Han är invald ledamot av Kungliga Krigsvetenskapsakademien och rådsmedlem vid European Council of Foreign Relations.

Rapporten färdigställdes i januari 2024.

Copyright Politea, med full och exklusiv nyttjanderätt för SAAB AB. Kartgrafik av Brian Davies, Creative commons.

Exekutiv sammanfattning

Den Indopacifiska regionen är central för svensk och europeisk politik där såväl starka intressen som potentiella mellanstatliga konflikter lär koncentreras decennier framöver. Svensk försvarsindustri har ett flertal roller att spela i tillvaratagandet av svenska och europeiska intressen i regionen.

Sverige har ingen explicit strategi i förhållande till den Indopacifiska regionen men tre huvudsakliga intressen kan identifieras utifrån praktisk svensk politik, övergripande svenska policydokument och EU-strategier: **att vara en del av regionens handel och tillväxt, att i partnerskap med regionens aktörer kunna hantera globala utmaningar** samt **att regionen karaktäriseras av säkerhet och fredlig utveckling.**

Svensk försvarsindustri spelar ett flertal roller som på olika sätt verkar för dessa svenska intressen:

Värdeskapare - affärsrelationer till regionens starka och växande ekonomier innebär att Sverige blir delaktig i tillväxt och ekonomisk utveckling.

Säkerhetsleverantör - de system och kapaciteter som svensk försvarsindustri skapar och möjliggör är centrala för svenska intressen.

Innovationspartner - svensk försvarsindustri verkar i den tekniska utvecklingens absoluta framkant och har goda förutsättningar att länka upp Sverige till en av världens starkaste regioner för forskning och innovation.

Hållbart företagande - svenskt försvarsindustriellt partnerskap med regionalt näringsliv kan öka hållbarhetsambitionen till värde för såväl regional säkerhet som global hållbarhet.

Relationsbyggare - Försvarsindustriella affärer skapar ett djupt och brett kontaktnätverk med privata såväl som offentliga aktörer vilket kan nyttjas i andra frågor.

Sverige har med sina bilaterala relationer, sitt arbete inom EU och Nato samt i partnerskap med USA tillgång till flera plattformar för sitt engagemang gentemot den Indopacifiska regionen. Pågående strategiska avvägningar för till exempel USA och EU, globala geopolitiska trender och nya försvarsindustriella förutsättningar har stor påverkan på hur försvarsindustrin skapar värde för Sverige och hur svenska intressen säkras i regionen.

Introduktion

Den Indopacifiska regionen har på senare år blivit en vanlig benämning på den vidsträckta havs och landmassan som sträcker sig från Afrikas östkust till Stilla havets öar.

Detta är en central region för svensk och europeisk politik där såväl starka intressen som potentiella mellanstatliga konflikter lär koncentreras decennier framöver. Svensk försvarsindustri har ett flertal roller att spela i tillvaratagandet av svenska och europeiska intressen i regionen.

Denna rapport presenterar vad som kan anses vara våra intressen i regionen, vad svensk försvarsindustri kan tillföra i relation till dessa och vilka kanaler för inflytande som finns tillgängliga.

Varför - svenska intressen i den Indopacifiska regionen

Varför är ett svenskt engagemang i den Indopacifiska regionen viktigt?

Sverige har ingen explicit strategi i förhållande till den Indopacifiska regionen men ett antal intressen kan härledas från praktisk svensk politik, övergripande svenska policydokument såsom den nya Utrikeshandelsstrategin samt antagna strategier inom den Europeiska unionen (EU).

Tre huvudsakliga intressekluster med ett antal kopplade målsättningar kan då identifieras:

1. Vara en del av regionens handel och tillväxt

Med drygt fyra miljarder invånare kommer den Indopacifiska regionen att stå för en avsevärd del av framtidens tillväxt och innovationskraft. Redan idag samlar regionen 60 procent av världens BNP, två tredjedelar av den globala tillväxten och 40 procent av EU:s totala import.¹ Regionen har även betydande utvinning och bearbetning av kritiska råvaror och jordartsmetaller. För Sveriges del återfinns fyra av våra 10 största exportmarknader utanför Europa i regionen.² Sammantaget skapar detta ett starkt intresse för Sverige att upprätthålla nära ekonomiska band till regionen för att vara en del av denna utveckling och säkra tillgång till utveckling och råvaror som emanerar från regionen. Detta manifesteras i den särskilda Asien-satsning som presenterades i Regeringens Utrikeshandelsstrategi där en tydlig målsättning om att svenska företag ska öka sin exportandel och närvaro i Asien och Oceanien preciserades.³ Möjligheten att vara en del av regionens handel och tillväxt inbegriper:

- Handelsrelationer som säkrar svenska företags marknadstillträde och lika konkurrensvillkor.
- Teknik och innovationssamarbete med ledande aktörer i regionen.
- Säkra och fria digitala och logistiska flöden, i synnerhet i den maritima domänen.
- Samarbeten om säker tillgång till sällsynta jordartsmetaller och kritiska råvaror.

2. Partnerskap för att hantera globala utmaningar

Den Indopacifiska regionen har mycket att förlora på de gränsöverskridande problem som brukar karakteriseras som 'globala utmaningar': den globala uppvärmningen, miljöförstöring, rymdskrot och cybersårbarhet, till exempel. Till stor del drabbar dessa problem de globala allmänningarna såsom haven, luften, yttre rymden och cyberrymden, områden som den Indopacifiska regionen är särskilt beroende av då mycket av den inomregionala handeln och konnektiviteten bygger på flöden i dessa allmänningar. Förutom att vara

sårbara för problemens effekter finns många av orsakerna till problemen att finna i regionen såsom koldioxidutsläpp och plastförorening av haven. Samtidigt erbjuder regionen lösningar, både i termer av sin kollektiva diplomatiska styrka och genom innovation inom områden som grön teknik och förnybara resurser. Sverige, som också har ett stort intresse av att kunna hantera dessa utmaningar för egen del såväl som inom ramen för sin globala politik, har behov av politiska relationer och partnerskap med regionens aktörer. Detta innefattar:

- Konstruktiva politiska relationer med länder och organisationer i regionen.
- Trovärdighet som partner i globala frågor som den gröna omställningen, vilket pekas ut som en prioriterad målsättning i Sveriges Utrikeshandelsstrategi.⁴
- En bred uppslutning kring Sveriges och Europas vision för en regional ordning baserad på frihet och tillgänglighet.

3. Bidra till säkerhet och utveckling

Säkerhet och en fredlig utveckling i den Indopacifiska regionen är ett nationellt intresse för Sverige. Dels för att säkerheten i regionen har direkt bäring på för oss centrala flöden och försörjningskedjor, dels för att konflikt och osäkerhet som emanerar i den Indopacifiska regionen snabbt lär spilla över på geografier närmare vår egen. Säkerheten i den Euroatlantiska och Indopacifiska regionen är till hög grad integrerade såtillvida att hotbilderna samspelar – illustrerat av Kina och Rysslands koordinering kring revisionistiska ambitioner – men också motkrafterna där ett flertal länder har försvars och säkerhetspolitiska roller i båda regionerna och måste balansera sitt engagemang. Slutligen så kan ett antal principer kopplade till mänsklig och kollektiv säkerhet sägas stå på spel i den Indopacifiska regionen vilket, förutom de utsattas lidande, skulle kunna påverka arbetet för en regelbaserad världsordning med mänskliga rättigheter i förgrunden. Grundat på detta kan svenska målsättningar inom säkerhetsområdet sägas vara:

- Stärka lokala partners förmåga att upprätthålla säkerhet för sina medborgare.
- Verka för demokratisering och god styrning till förmån för säkerhet inom och mellan stater i regionen.
- Säkerställa en fredlig regelbaserad ordning i regionen, i synnerhet gällande rätten att fritt navigera på regionens hav och därtill kopplade regelverk.
- Motverka spridning av massförstörelsevapen i regionen.

Vad – försvarsindustrins roll och värde för svenska intressen

Vad har svensk försvarsindustri för roll i säkrandet av svenska intressen i den Indopacifiska regionen? Analysen ovan visar att avgörande svenska intressen står på spel. Detta är dessutom intressen som kan förmodas stärkas över tid i takt med att framtida ekonomisk utveckling, globala problem och geopolitisk turbulens koncentreras till området. Sverige har en rad verktyg och kapaciteter som på olika sätt kan nyttjas och ha relevans i vår politik gentemot regionen, från vårt utvecklingssamarbete till forskningssamarbeten. En annan resurs för ett positivt engagemang i regionen är Sveriges starka försvarsindustri. Att Sveriges försvarsindustri är central för Sveriges säkerhet och hävdandet av nationella intressen i det Euroatlantiska området uttalas ofta av våra politiker. Men svensk försvarsindustri fyller även viktiga funktioner i förhållande till svenska intressen i den Indopacifiska regionen. Dessa funktioner kan uttryckas som roller genom vilka svenska intressen värnas eller främjas.

Värdeskapare

Genom försäljning till och kommersiellt samarbete med företag och stater i den Indopacifiska regionen bidrar svensk försvarsindustri till flera svenska målsättningar. Affärsrelationer till regionens starka och växande ekonomier innebär att Sverige blir delaktig i den tillväxt och ekonomiska utveckling som lär känneteckna regionen åren framöver. Ekonomiskt värde för Sverige skapas till exempel genom vinster i svenska företag, kostnadsdelning för krävande system och plattformar samt direkta royalties för export av materiel.⁵ Värde för Sverige kan också skapas genom att kommersiella relationer – särskilt inom strategiska områden såsom försvars- och säkerhetsindustrin – kan nyttjas för att trygga vår försörjning av jordartsmetaller och andra strategiska insatsvaror från regionen.

Säkerhetsleverantör

De system och kapaciteter som svensk försvarsindustri skapar och möjliggör är centrala för svenska intressen. Den kapacitet som försvarsindustrin skapar på hemmaplan är grundbulten i Sveriges och Europas förmåga att skapa säkerhet på plats i den Indopacifiska regionen. De europeiska länder som genomfört maritima operationer i regionen med avancerade plattformar utgör ett exempel. Den kapacitet som försvarsindustrin skapar på plats i sina olika samarbeten verkar på motsvarande sätt för våra säkerhetsintressen i regionen. Plattformar och sensorer från svenska leverantörer kan till exempel nyttjas till sjöövervakning, tull- och kustbevakning, skydd av havs, land och undervattensinfrastruktur, kontraterrorism och territorialförsvar. Genom de förmågor och verktyg som försvarsindustrin skapar hemma och på plats kan därmed en rad intressen säkras i den Indopacifiska regionen, dels säkerhetspolitiska som säkra och resilienta stater, stärkt regional inbördes samarbetsförmåga, samt en högre nivå av internationell interoperabilitet. Men även ekonomiska intressen då den tillväxt Sverige vill vara en del av måste kunna flöda genom öppna fysiska och digitala nätverk och uppstå i samarbete mellan säkra marknader.

Innovationspartner

Sveriges förmåga att ta del av regionens innovation och tekniska utveckling kräver kompetenta aktörer för finansiering, samarbete och partnerskap. Svensk försvarsindustri verkar i den tekniska utvecklingens absoluta framkant och har goda förutsättningar att länka upp Sverige till en av världens starkaste regioner för forskning och innovation. Genom bilaterala utvecklingsprojekt med tekniskt framstående länder skapas såväl ekonomisk och teknisk utveckling för Sverige som hos partnerländer. I den svenska materialförsörjningsstrategin pekas användargruppen för JAS 39 Gripen ut som ett exempel för denna sorts kunskapsutbyte.⁶ Det senare bidrar även till våra regionala partners förmåga att upprätthålla säkerhet och adressera globala utmaningar såsom den globala uppvärmningen med ny grön innovation. Som leverantör och partner till andra länder verksamma i regionen kan samma innovationsvärden skapas. Ett exempel är det Indopacifiskt orienterade trepartssamarbetet AUKUS som förutom ubåtar syftar till ett avancerat teknikutvecklings-samarbete med viss öppenhet inför externa partners.

Hållbart företagande

Som bransch är försvarsindustrin en samhällsaktör med stor påverkan på säkerhet och hållbarhet, så även i den Indopacifiska regionen. Dess funktion kan vara såväl stabiliserande som destabiliserande, i synnerhet i unga demokratier eller länder med demokratiska brister. Svenskt näringsliv kan här ha en positiv inverkan. Som Utrikeshandelsstrategin noterar är ”ansvarsfullt företagande, regelefterlevnad och nolltolerans mot korruption en tillgång för och en konkurrensfördel för svenska företag som har välfungerande interna processer och kontrollsystem”.⁷ Den svenska försvarsindustrin är i detta avseende inget undantag med ambitiösa regelverk kring anti-korruption och ett prisat hållbarhetsarbete. Svensk försvarsindustri verkar också inom ett strikt och ambitiöst regelverk för exportkontroll. Svenskt försvarsindustriellt partnerskap med regionalt näringsliv, inom försvar eller andra sektorer, kan öka hållbarhetsambitionen till värde för såväl regional säkerhet som global hållbarhet. Sverige som land har också ett grundmurat rykte såväl gällande grön omställning som gällande regionalt viktiga multilaterala normsystem som FN:s havsrättskonvention, vilket gynnar svensk industris hållbarhetsprofil i regionen.

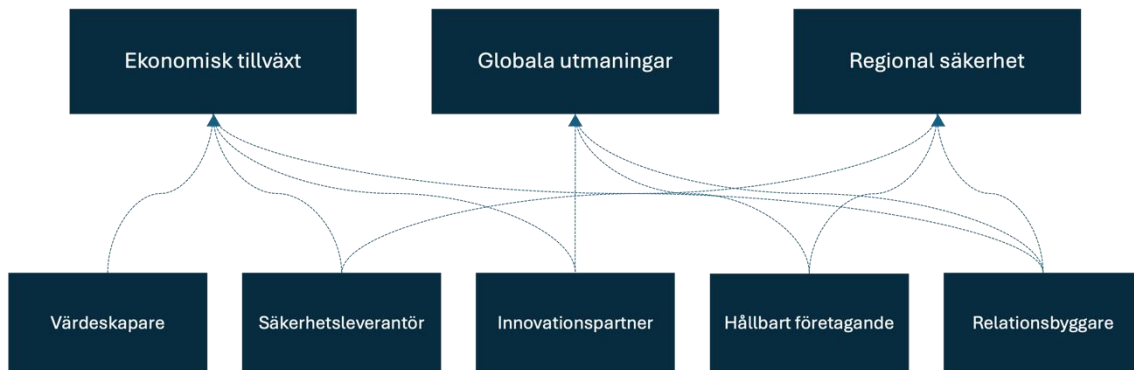

Relationsbyggande

Försvarsindustriella affärer skapar ett djupt och brett kontaktnätverk då många privata och statliga aktörer ofta är inkopplade under en affärs livscykel. Detta ger en bandbredd i relationerna till andra länder som kan nyttjas i andra frågor. Denna aspekt är särskilt viktig i lägen då alternativa leverantörer kan tänkas ha mer geopolitiskt motiverade påverkansambitioner kopplade till investeringar och lån. Sverige erbjuder i sådana lägen ett partnerland en form av beslutsautonomi som kan lägga en grund för samarbete på andra plan. Relationer sprungna ur försvarsindustriellt samarbete kan öppna upp för vidare ekonomiskt utbyte och därmed säkra svensk ekonomisk tillgång till en ekonomiskt dynamisk region. I synnerhet då svensk försvarsindustri har breda produkt erbjudanden som inte sällan sträcker sig till PDA och helt civila erbjudanden. Relationer sprungna ur försvarsindustriellt samarbete kan också nyttjas för politiskt och diplomatiskt samarbete kring såväl regionala som globala frågor och därmed säkra svenska intressen i regionen och i relation till globala utmaningar.

Svenska intressen och försvarsindustriella roller

Sammantaget kan svensk försvarsindustri spela ett flertal roller som på olika sätt främjar svenska intressen i den Indopacifiska regionen. Figuren nedan illustrerar några av dessa effekter.

Hur – partnerskap och plattformar för svenskt försvarsindustriellt inflytande

Hur svensk försvarsindustri är engagerad i den Indopacifiska regionen påverkar rollerna de kan fylla i svensk strategi. Flera olika och delvis parallella sätt att förhålla sig till regionen kan tänkas – alla med olika effekter på och förutsättningar för Sveriges engagemang. Nedan tecknas en bild över några av de plattformar och partnerskap som står till buds och vad de innebär för svensk försvarsindustris engagemang i regionen.

Bilateralt mot länder i regionen

Många länder i Europa har nära bilaterala samarbeten med länder i den Indopacifiska regionen. Frankrike kan här sägas ha en särställning som även har territorier och medborgare att skydda i regionen och därmed ett väl utbyggt samarbete. Ett flertal europeiska länder har också egna strategier eller styrdokument i förhållande till den Indopacifiska regionen som helhet.⁸ Dessa har lite olika karaktär men innehåller ofta ambitioner om ökad handel och en viss säkerhetspolitisk roll i regionen. Såväl EU som Tyskland, Frankrike och Nederländerna pekar ut Japan som en särskilt viktig partner i regionen. Det kan också noteras att flera länder särskilt bygger dialoger mellan sina försvars- och försvarsindustriella sektorer och regionen, i Nederländerna valde t.ex. försvarsministern att tala på den årliga Shangri La-konferensen i Singapore.

Militärt så har såväl Frankrike som Storbritannien skickat hangarfartygsstyrkor till regionen, och en kommande gruppering för Frankrike är planerad till 2025. De två länderna har även planer på en mer samordnad närvaro i regionen.⁹ Nederländerna och Tyskland har deltagit med fregatter – och i Tysklands fall även stridsflyg – på olika uppdrag i regionen.¹⁰

Sverige har nära bilaterala relationer med flera länder i regionen. På försvarsområdet har Sverige tecknat MoU med till exempel Australien, Sydkorea, Thailand, Filippinerna, Indonesien, Malaysia, Singapore och Indien. Det direkta engagemanget med regionens länder tillåter Sveriges försvarsindustri att effektivt fylla alla funktionerna ovan. Det förutsätter dock ett effektivt främjandearbete, i linje med den nya Utrikeshandelsstrategin, och att svenska insatser är väl samordnade. Samarbetet mellan industrin och kreditfunktioner såsom Svensk exportkredit (SEK) och Exportkreditnämnden för att skapa affärsmöjligheter direkt i tredje land är här av stor vikt.

Inom ramen för EU

Den Europeiska unionen (EU) har en tydlig ambition att öka sitt engagemang i den Indopacifiska regionen. Som ett uttryck för denna ambition har en stor mängd strategier och styrdokument med bäring på arbetet i och för regionen lanserats. EU:s strategi för den Indopacifiska regionen¹¹ lägger grunden för Europas engagemang och pekar ut viktiga områden som säkerhetspolitik, handel och grön omställning. Dessa ambitioner har till viss del operationaliserats i EU:s sektorsstrategier såsom den *Strategiska kompassen* för Unionens säkerhetspolitik, *Global Gateway* för handel, bistånd och konnektivitet och den *Maritima säkerhetsstrategin* för säkerhet på haven. På handelssidan har EU frihandelsavtal med Sydkorea, Singapore, Vietnam och Nya Zeeland och aktiva förhandlingar med Indonesien, Filippinerna och Indien. Säkerhetspolitiskt har EU ett starkt fokus på icke-spridning, konfliktprevention, mänskliga rättigheter och krishantering i sitt regionala engagemang. På senare år har fokus på fria sjö och handelsvägar och de multilaterala regelverken för detta ökat i betydelse.

På det försvarsindustriella området är EU-länderna betydande exportörer som med 28% av den sydöstasiatiska marknaden mellan 1999-2018 gick om USA och Ryssland som största leverantör.¹² Än så länge har unionen inte nyttjat sina medlemmars kollektiva försvarsindustriella marknadsmakt i sina försök att söka inflytande i regionen.¹³ Men givet både EU:s mer geopolitiska ambitioner och dess försvarsindustriella politikutveckling är det rimligt att förvänta sig att Unionen på olika sätt kommer att söka synergier mellan sin marknadsmakt och sina geopolitiska ambitioner, även i den Indopacifiska regionen. I takt med att flera länder i regionen skyr Ryssland som leverantör men inte till fullo vill binda upp sig vid någon av huvudrivalerna USA och Kina som framtida leverantörer uppstår marknadsmöjligheter för andra aktörer såsom de europeiska.¹⁴ EU:s fokus på ett öppet, samarbetsinriktat Asien står här i viss kontrast till USA:s till synes mer konfrontativa strategi i regionen.¹⁵

För svensk del så skulle EU kunna lyfta försvarsindustrins exportmöjligheter genom samordnade projekt där specifika behov i den Indopacifiska regionen matchas mot europeisk kompetens eller eventuell framtida finansiering via *Global Gateway* för digital infrastruktur eller den europeiska fredsfaciliteten - som utvecklats kraftigt efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina – för försvarsmateriel. EU:s säkerhetsarbete i regionen, till exempel genom konceptet ”samordnad närvaro till havs” varvid regionalt sjöfartsskydd implementeras av deltagande länder¹⁶, kan också ge möjligheter att visa värdet av teknik och plattformar. Slutligen så skulle också EU kunna facilitera innovationssamarbete genom sina olika verktyg på området.

EU tillåter svensk försvarsindustri att verka inom en plattform som av flera aktörer i regionen kommer att upplevas som mindre polariserande och utan tydlig geopolisk agenda. Den successiva ökningen av EU:s försvars och säkerhetspolitiska dimension ökar

potentiellt de svenska intressen som svensk försvarsindustri kan säkra i regionen. Primärt tillåter EU som plattform svensk försvarsindustri att agera som säkerhetsleverantör (genom unionens olika insatser som inbegriper avancerade plattformar och material), värdeskapare (genom gemensamma finansieringsmekanismer som kan tänkas utvecklas) och innovationspartner (med hjälp av de forsknings och innovationsprogram som unionen driver). Även partnerskap kan gynnas, i synnerhet då EU ökar interaktionsytan mot regionala organisationer såsom Asean.

Inom ramen för Nato

Som noterats ovan har Euroatlantisk och Indopacifisk säkerhet på flera sätt blivit kommunicerande kärn där engagemang, hot och aktörer i den ena regionen alltmer påverkar dynamiken i den andra. Nato adresserade behovet att gemensamt hantera de utmaningar som Kinas makt innebar i sin Londondeklaration 2019. Sammankopplingen mellan de Euroatlantiska och Indopacifiska regionerna uttrycktes senare i 2022 års Strategiska koncept och Nato har sedan på olika sätt närmat sig den Indopacifiska regionen. Tydligast kanske genom att ledare från Australien, Sydkorea, Japan och Nya Zeeland (AP4) närvarade vid toppmötena i Madrid och Vilnius, ett alltmer strukturerat samarbete med dessa länder (Japan och Sydkorea signerade nya samarbetsavtal, ”Individually Tailored Partnership Program (ITPP)” med Nato i Vilnius) samt planer på ett sambandskontor i Tokyo. Det senare har dock skapat viss friktion då alla Natoländer ej är övertygade om nyttan av att den Euroatlantiska alliansen engagerar sig i Asien.¹⁷ Farhågan kring att Natos engagemang i regionen ska tolkas som en allians mot Kina har lett till att Natos aktiviteter har en mer allmän internationell agenda kring globala utmaningar, säkerhetsutmaningar kopplade till klimatförändringar och cyberhot.¹⁸

På sikt kan det dock inte uteslutas att länder i den Indopacifiska regionen söker ett än närmare samarbete med Nato. Sydkoreas växande försvarsindustriella roll och leveranser till länder som Polen – vilket indirekt möjliggjort europeiskt stöd till Ukraina – kan tänkas vara starten på mer av gemensam utveckling och teknologiöverföring där ett bredare samarbete med alliansen vad gäller t.ex. industriella standards vore önskvärt.¹⁹ Sydkorea har även deltagit i praktiskt samarbete med Nato i form av maritima övningar såsom Operation Ocean Shield. Japans certifiering som ”Tier 2 nation” inom Natos kodifieringssystem ökar på motsvarande sätt den industriella interoperabiliteten.

För svensk försvarsindustri är Nato som plattform för engagemang i den Indopacifiska regionen mest värdefull i termer av industriella standarder och möjlig gemensam reglering av kritisk teknik, vilket skulle kunna göra det lättare att skapa värden på plats. I synnerhet bland partnerländer som söker höga nivåer av interoperabilitet med USA och Nato. Även Natos innovationsarbete kan tänkas vara av värde vid framtida innovationspartnerskap med länder i den Indopacifiska regionen.

Som partner till USA

USA är en central partner till Sverige i termer av såväl Euroatlantisk som Indopacifisk säkerhet. För närvarande balanserar USA sitt engagemang i de två regionerna och Biden-administrationen menar att de är ömsesidigt förstärkande. Andra argumenterar för att en trängande intressekonflikt råder där engagemanget i Europa utarmar den avskräckande förmågan i den strategiskt viktigare Indopacifiska regionen.²⁰

Industriellt är det tveklöst så att USA:s försvarsindustriella produktionsförmåga är hårt belastad och dras med långsiktiga problem. Detta visade sig redan i AUKUS-planeringen och har accentuerats givet det aktiva stödet till Ukraina, den allmänna efterfrågeökningen och individuella länders ambition att söka sig bort ifrån Ryssland som leverantör. Givet att USA ej på egen hand kan möta den ökande efterfrågan, globalt eller i den Indopacifiska regionen, står landet rimligtvis inför skiftande strategiska prioriteringar där de är mer tillmötesgående till konkurrens från likasinnade leverantörer.

USA har en fördel i försvarsmaterielsamarbete då de kan erbjuda en geopolitisk premie kopplat till en affär som är svår för en konkurrent att matcha. Denna praxis är dock inte utan kostnader för USA: affärer kopplade till säkerhetsåtaganden innebär politiska risker, prispressade upplägg kan innebära en merkostnad för amerikanska skattebetalare, snabb exekutering av export kan senarelägga leverans för inhemsk användning, etc. Dessutom så innebär politiskt toppade erbjudanden en marknadsstörning med negativ påverkan på andra aktörer. När dessa andra är likasinnade länder vars försvarsindustrier USA är alltmer beroende utav för att globalt kunna möta upp de parallella hoten från Ryssland och Kina kan priset för att ”vinna till varje pris” bli alltför högt. Till detta ska tillföras att USA på den industriella spelplan som beskrivs ovan prioriterar sina mest komplexa plattformar samt högteknologisk utveckling när det gäller att styra utvecklingen med sin försäljnings- och export-dominans, medan försvarsindustriella varor av lägre komplexitet till större del utvecklas och levereras på en internationell marknad.²¹

Givet faktorerna ovan kan ett antal ingångsvärden för svensk försvarsindustri i den Indopacifiska regionen uttolkas. I situationer där USA söker export av kvalificerade plattformar, i synnerhet till länder som har ett särskilt värde vad gäller rivalitet med Kina (i form av geografisk position, inhemskt upplevt hot från kina, eller existerande säkerhetsgarantier utfästa av USA) är svenska försättningar bäst för partnerskap och som leverantör av delsystem. Svensk industri skulle i sådana affärer kunna verka som säkerhetsleverantör och värdeskapare, om än som del av en tydlig amerikansk geopolitisk agenda. Även innovationspartnerskap med lokala partners och USA har stora möjligheter i regionen. I situationer där en potentiell köpare saknar särskilt värde från ett amerikanskt perspektiv vad gäller rivaliteten till Kina, eller där mottagarlandet aktivt söker en industriell partner bortom den sino-amerikanska rivaliteten – en inte ovanlig inställning bland Asean-länderna till exempel²² – finns det bättre förutsättningar för svensk försvarsindustri att konkurrera med amerikanska system. Antingen i en bilateral relation till köparen eller som en del av ett vidare EU-engagemang.

Referenser

- ¹ European External Action Service. "EU Strategy for Cooperation in the Indo-Pacific." https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-strategy-cooperation-indo-pacific-0_en.
- ² Kommerskollegium. 2022. "Dynamiken i den Indo-pacifiska regionen."
- ³ Sveriges Utrikeshandelsstrategi, 31 nov 2023.
- ⁴ Sveriges Utrikeshandelsstrategi, 31 nov 2023.
- ⁵ SOU. 2022. "Materieförsörjningsstrategi - För vår gemensamma säkerhet." SOU 2022:24, s. 144.
- ⁶ Ibid
- ⁷ Sveriges Utrikeshandelsstrategi, 31 nov 2023.
- ⁸ I dagsläget Tyskland, Frankrike, Nederländerna, Tjeckien, Lettland, Italien och Irland.
- ⁹ UK Parliament. "UK Defence and the Indo-Pacific Eleventh Report of Session 2022–23." <https://committees.parliament.uk/publications/41808/documents/207298/default/>
- ¹⁰ Defense News. 2023. "European Forces Flex Their Indo-Pacific Reach." <https://www.defensenews.com/digital-show-dailies/paris-air-show/2023/06/11/european-forces-flex-their-indo-pacific-reach/>.
- ¹¹ European Union. 2021. "EU:s strategi för samarbete i regionen Indiska Oceanen/Stilla havet." S. 24.
- ¹² SIPRI. 2019. "Arms Flows to South East Asia." https://www.sipri.org/sites/default/files/2019-12/1912_arms_flows_to_south_east_asia_wezeman.pdf.
- ¹³ ECFR. "Influence by Default: Europe's Impact on Military Security in East Asia." https://ecfr.eu/publication/influence_by_default_europes_impact_on_military_security_in_east_asia_7288/#a3.
- ¹⁴ CSIS. "Arms and Influence in Southeast Asia: Link Between Arms Procurement and." <https://www.csis.org/blogs/new-perspectives-asia/arms-and-influence-southeast-asia-link-between-arms-procurement-and>.
- ¹⁵ Egmont Institute. "Southeast Asia's Hedging: A Strategic Opportunity for the European Union." <https://www.egmontinstitute.be/southeast-asias-hedging-a-strategic-opportunity-for-the-european-union/>.
- ¹⁶ European Council. 2022. "Coordinated Maritime Presences." <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2022/02/21/coordinated-maritime-presences-council-extends-implementation-in-the-gulf-of-guinea-for-2-years-and-establishes-a-new-concept-in-the-north-west-indian-ocean/>.
- ¹⁷ Foreign Policy. 2023. "NATO Indo-Pacific China Australia Japan." <https://foreignpolicy.com/2023/08/10/nato-indo-pacific-china-australia-japan/>.
- ¹⁸ NATO Review. 2023. "NATO's China and Indo-Pacific Conundrum." <https://www.nato.int/docu/review/articles/2023/11/22/natos-china-and-indo-pacific-conundrum/index.html>.
- ¹⁹ Ugo Armanini, Mario Esteban, Luis Simón 2023, Real Instituto Elcano. "NATO-ROK Defence Cooperation: Bridging Europe and the Indo-Pacific." <https://www.realinstitutoelcano.org/en/analyses/nato-rok-defence-cooperation-bridging-europe-and-the-indo-pacific/>.
- ²⁰ Luis Simón, Daniel Fiott, Octavian Manea 2023, VUB. "Two Fronts, One Goal: Euro-Atlantic Security in the Indo-Pacific Age." <https://csds.vub.be/publication/two-fronts-one-goal-euro-atlantic-security-in-the-indo-pacific-age/>.
- ²¹ Jonathan D. Caverley, Ethan B. Kapstein, Jennifer Kavanagh 2023, War on the Rocks. "One Size Fits None: The United States Needs a Grand Defense Industrial Strategy." <https://warontherocks.com/2023/11/one-size-fits-none-the-united-states-needs-a-grand-defense-industrial-strategy/>.
- ²² Dylan Macchiarini Crosson, Stefania Benaglia, Linus Vermeulen 2023, CEPS. "Future-Proofing EU Security and Defence Cooperation in the Indo-Pacific." <https://www.ceps.eu/ceps-publications/future-proofing-eu-security-and-defence-cooperation-in-the-indo-pacific/>.

Politea

Strategisk omvärldsanalys
i mötet mellan geopolitik,
teknik och marknad

[Politea.se](https://www.politea.se)